

POSTĘPOWANIE CYWILNE

Kazusy

Małgorzata Manowska

APLIKACJE PRAWNICZE

WYDANIE **5**

POSTĘPOWANIE CYWILNE

Kazusy

Małgorzata Manowska

APLIKACJE PRAWNICZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

5

Stan prawny na 8 marca 2024 r.

Wydawczyni
Klaudia Szawłowska

Redaktorka prowadząca
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Violet Design

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-489-8
5. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Słowo wstępne	19
Kazus 1	
Odsetki jako przedmiot sporu – właściwość miejscowa przezienna – kumulacja roszczeń	21
Kazus 2	
Wartość przedmiotu sporu w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się – właściwość miejscowa przezienna i wyłączna	33
Kazus 3	
Wartość przedmiotu sporu w sprawach o eksmisję – kwalifikacja spraw o eksmisję do postępowania uproszczonego ...	40
Kazus 4	
Wyłączenie sędziego w aspekcie pojęcia rozpoznania sprawy w instancji niższej	46
Kazus 5	
Wyłączenie sędziego w aspekcie ponownego rozpoznania sprawy	50
Kazus 6	
Brak zdolności procesowej osoby fizycznej	56

Kazus 7

Brak w składzie organów jednostki organizacyjnej 61

Kazus 8

Zasady formułowania żądania pozwu o zasądzenie świadczenia 66

Kazus 9

Zasady formułowania żądania pozwu w sprawach o ukształtowanie stosunku prawnego – stwierdzenie obowiązku zawarcia umowy 70

Kazus 10

Zasady formułowania żądania pozwu w sprawach o ukształtowanie stosunku prawnego – zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli 72

Kazus 11

Zasady formułowania żądania pozwu w sprawach o naruszenie posiadania 80

Kazus 12

Forma pełnomocnictwa i innych dokumentów potwierdzających prawo reprezentowania strony – pełnomocnictwo jako brak formalny pozwu 83

Kazus 13

Forma pełnomocnictwa i innych dokumentów potwierdzających prawo reprezentowania strony – pełnomocnictwo jako brak formalny apelacji 86

Kazus 14

Czynności materialnoprawne dokonywane przez pełnomocnika procesowego – ugoda 98

Kazus 15

Czynności materialnoprawne dokonywane
przez pełnomocnika procesowego – potrącenie – zarzut
potrącenia – postępowanie nakazowe 103

Kazus 16

Czynności materialnoprawne dokonywane
przez pełnomocnika procesowego – potrącenie – zarzut
potrącenia – postępowanie uproszczone – postępowanie
nakazowe 107

Kazus 17

Wygaśnięcie stosunku pełnomocnictwa – skuteczność
wypowiedzenia pełnomocnictwa 118

Kazus 18

Zakres pełnomocnictwa a prawo do wniesienia skargi
kasacyjnej; pełnomocnictwo z urzędu 123

Kazus 19

Pełnomocnictwo – zasady jednoczesnego dokonywania
czynności procesowej przez pełnomocnika i mocodawcę 127

Kazus 20

Zmiana powództwa a dopuszczalność kumulacji roszczeń 130

Kazus 21

Jakościowa zmiana powództwa w aspekcie właściwości sądu ... 132

Kazus 22

Zmiana powództwa a postępowanie odrębne 134

Kazus 23

Instytucja przywrócenia terminu – orzeczenia kończące
postępowania w sprawie 149

Kazus 24

Instytucja przywrócenia terminu – przesłanki
przywrócenia terminu – termin do wnoszenia środków
zaskarżenia 158

Kazus 25

Postępowanie nakazowe – przeszkody w wydaniu
nakazu zapłaty 161

Kazus 26

Postępowanie nakazowe – braki formalne pozwu –
forma dokumentów w postępowaniu nakazowym 166

Kazus 27

Postępowanie uproszczone – wymagania formalne pozwu,
dopuszczalność kumulacji roszczeń, zwrot pozwu 175

Kazus 28

Prezentowanie materiału dowodowego; dyskrecjonalna władza
sędziego; zarzut przedawnienia; zarzut potrącenia 180

Kazus 29

Prezentowanie materiału dowodowego; dyskrecjonalna władza
sędziego; system pouczeń; pisma przygotowawcze 183

Kazus 30

Wyrok wstępny 193

Kazus 31

Wyrok częściowy – moc wiążąca wyroków –
powaga rzeczy osądzonej 197

Kazus 32

Brak rozstrzygnięcia sądu o całości powództwa –
uzupełnienie wyroku 203

Kazus 33

Dobór środka zaskarżenia do formy rozstrzygnięcia sądu –
dopuszczalność zaskarżenia rozstrzygnięcia
o kosztach procesu 207

Kazus 34

Dobór środków zaskarżenia do formy rozstrzygnięcia sądu
w aspekcie zachowania terminu do zaskarżenia orzeczenia 210

Kazus 35

Dobór środków zaskarżenia do formy rozstrzygnięcia sądu
w kontekście zaskarżenia do Sądu Najwyższego 213

Kazus 36

Współuczestnictwo procesowe – prawomocność orzeczeń –
klauzula wykonalności 222

Kazus 37

Współuczestnictwo procesowe – prawomocność orzeczeń –
skutek zaskarżenia wyroku przez jednego
ze współuczestników 224

Kazus 38

Współuczestnictwo procesowe – uprawnienia
współuczestników w procesie 226

Kazus 39

Interwencja uboczna – uprawnienia interwenienta 235

Kazus 40

Kumulacja roszczeń w apelacji – opłaty sądowe od apelacji –
przesłanki odrzucenia apelacji 240

Kazus 41

Wartość przedmiotu zaskarżenia. Obowiązek wskazania
w przypadku roszczeń o świadczenie pieniężne i ich kumulacji.
Obowiązek zaokrąglenia wartości przedmiotu zaskarżenia 244

Kazus 42

Wartość przedmiotu zaskarżenia. Obowiązek wskazania w przypadku roszczeń o świadczenie pieniężne i ich kumulacji z innymi roszczeniami majątkowymi. Odsetki jako wartość przedmiotu zaskarżenia 247

Kazus 43

Zakres zaskarżenia i wnioski apelacji w przypadku rozstrzygnięcia sprawy uprzednio w postępowaniu nakazowym. Zaskarżanie kosztów procesu 255

Kazus 44

Termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem 259

Kazus 45

Formułowanie zarzutów apelacji – przesłanki odroczenia rozprawy, zastrzeżenie do protokołu – nieważność postępowania; wniosek o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego 264

Kazus 46

Formułowanie zarzutów apelacji – przesłanki odroczenia rozprawy – zastrzeżenie do protokołu – tzw. inne naruszenia prawa procesowego 267

Kazus 47

Formułowanie zarzutów apelacji – ocena materiału dowodowego – naruszenia prawa procesowego 275

Kazus 48

Konstrukcja apelacji – elementy apelacji jako pisma procesowego – formułowanie zarzutów apelacji – różnice pomiędzy zarzutami naruszenia prawa procesowego i prawa materialnego 280

Kazus 49

Zarzuty apelacji. Błędna wykładnia oświadczeń woli stron 301

Kazus 50Wartość przedmiotu zaskarżenia – obowiązek wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach spełniających niektóre przesłanki określone w art. 126¹ § 1 k.p.c. – tryb badania 308**Kazus 51**

Kumulacja roszczeń a dopuszczalność skargi kasacyjnej 318

Kazus 52

Dopuszczalność skargi kasacyjnej i zażalenia do Sądu Najwyższego oraz do innego składu sądu drugiej instancji 322

Kazus 53

Wymagania skargi kasacyjnej – przesłanki odrzucenia skargi kasacyjnej 332

Kazus 54

Prawomocność wyroków – powaga rzeczy osądzonej – art. 192 pkt 3 k.p.c. – nadanie klauzuli wykonalności w trybie art. 788 k.p.c. 340

Kazus 55

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu 346

Kazus 56

Skarga o wznowienie postępowania 352

Kazus 57

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych 363

Kazus 58

Zasady ponoszenia kosztów procesu i kosztów sądowych przy częściowym uwzględnieniu powództwa i współuczestnictwie procesowym 370

Kazus 59

Zasady ponoszenia kosztów procesu i kosztów sądowych na podstawie pojęcia strony przegrywającej proces 380

Literatura 385

SŁOWO WSTĘPNE

Oddaję w ręce Czytelników piąte wydanie książki przeznaczonej przede wszystkim dla aplikantów radcowskich i adwokackich. Może ona być pomocna w nauce także aplikantom sędziowskim i studentom.

Publikacja zawiera kazusy z zakresu postępowania cywilnego (z uwzględnieniem sposobu konstruowania apelacji) pozwalające na pełne przygotowanie się do egzaminów końcowych.

Kazusy opracowane zostały w sposób uwzględniający problemy praktyczne, z jakimi może się zetknąć radca prawny i adwokat w toku sprawy cywilnej. Dlatego też w udzielanych odpowiedziach bardzo często znajdują się odesłania do orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych oraz praktyki sądowej, natomiast do poglądów doktryny tylko wtedy, gdy rozwiązanie konkretnego problemu nie znajduje dostatecznego uzasadnienia w orzecznictwie. Należy również zwrócić uwagę, że na tym poziomie edukacji często nie jest możliwe wskazanie jednej konkretnej odpowiedzi. Zależy ona bowiem od przyjętej linii orzecznictwa sądów, która może ulegać zmianie. W takich przypadkach w rozwiązaniu kasusów wskazano kilka sposobów postępowania, w zależności od poczynionych założeń.

Piąte wydanie książki uwzględnia nowelizacje wprowadzone do Kodeksu postępowania cywilnego kolejnymi ustawami, aż do 1.01.2024 r. Część kasusów, wobec problemów pojawiających się w praktyce, została zastąpiona innymi, część została jedynie uaktualniona, a część zmieniona tak, aby uwzględnić najnowsze poglądy wyrażane w orzecznictwie.

Objętość pracy uniemożliwiła poruszenie wszystkich zagadnień związanych z problematyką postępowania cywilnego. Większość instytucji postępowania cywilnego zasługuje bowiem na odrębną monografię i siłą rzeczy nie mogły one zostać dostatecznie szczegółowo przedstawione w niniejszym opracowaniu. Dlatego położono nacisk na te zagadnienia, które najczęściej wywołują problemy w praktyce.

Materiały wykorzystane w książce są efektem wieloletniej pracy z aplikantami radcowskimi i adwokackimi w ramach aplikacji organizowanej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie oraz Okręgową Radę Adwokacką w Warszawie.

Tą drogą dziękuję aplikantom, z którymi miałam okazję prowadzić zajęcia z postępowania cywilnego. Ich dociekliwość, zainteresowanie przedmiotem i chęć rozwiązywania problemów stanowią istotny wkład w powstanie tej książki.

Życzę wszystkim aplikantom pomyślnego zdania egzaminów końcowych oraz godnego wykonywania zawodu, który jest przecież służbą drugiemu człowiekowi.

Kazus 1

ODSETKI JAKO PRZEDMIOT SPORU – WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA PRZEMIENNA – KUMULACJA ROSZCZEŃ

Stan faktyczny

ABC Spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie prowadząca działalność gospodarczą (hurtownię) wnosi o zasądzenie od Andrzeja Nowaka i Jana Kowalskiego – współników spółki cywilnej – kwot:

- 1) 40 000 zł – jako odsetek z tytułu faktury nr 1/22 zapłaconej z opóźnieniem;
- 2) 30 000 zł – jako roszczenia głównego z tytułu faktury nr 15/22 niezapłaconej przez pozwanych;
- 3) 8000 zł – jako odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie faktury nr 15/22 za okres od dnia wymagalności płatności tej faktury do dnia wniesienia pozwu;
- 4) 7000 zł – jako odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie faktury nr 12/22 zapłaconej przez pozwanych z opóźnieniem;
- 5) 5000 zł – jako roszczenia głównego z tytułu faktury nr 28/22 niezapłaconej przez pozwanych – wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty;
- 6) 60 000 zł – tytułem zwrotu pożyczki udzielonej Andrzejowi Nowakowi i Janowi Kowalskiemu.

Kwoty 40 000 zł, 30 000 zł, 8000 zł, 7000 zł oraz 5000 zł, objęte pozwem, dochodzone są tytułem zapłaty ceny za sprzedane przez ABC

Spółkę z o.o. na rzecz Jana Kowalskiego i Andrzeja Nowaka, w ramach prowadzonej przez strony działalności gospodarczej, materiały budowlane. Kwota 60 000 zł wynika z obowiązku zwrotu przez pozwanych pożyczki niezwiązanej z prowadzeniem działalności gospodarczej przez którąkolwiek ze stron. Jan Kowalski i Andrzej Nowak prowadzą zakład główny w Otwocku, a mieszkają w Łodzi. Ani w umowie sprzedaży, ani w umowie pożyczki nie sprecyzowano miejsca wykonania zobowiązania.

Pytanie

Do którego sądu ABC Spółka z o.o. w Warszawie powinna wnieść pozew? Czy dopuszczalna jest kumulacja wymienionych w kazusie roszczeń?

Rozwiązanie i komentarz

Wartość przedmiotu sporu musi zostać obliczona odrębnie dla sprawy podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, dla sprawy gospodarczej podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym oraz dla sprawy cywilnej podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym. W pierwszym przypadku wartość przedmiotu sporu wynosi 70 000 zł, a sprawa obejmująca roszczenia wymienione w pkt 1, 2 i 3 powinna zostać wytoczona przed rejonowym sądem gospodarczym. Roszczenia wymienione w pkt 4 i 5 podlegają rozpoznaniu w postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych z zastosowaniem przepisów o postępowaniu uproszczonym przez sąd rejonowy gospodarczy. Pozew o roszczenie wymienione w pkt 6 powinien zostać wniesiony do sądu rejonowego wydziału cywilnego.

Właściwy miejscowo może być sąd w Łodzi według właściwości ogólnej jako sąd miejsca zamieszkania pozwanych. Sprawa o roszczenia wymienione w pkt 1, 2, 3, 4 i 5 może być wytoczona także przed Sądem Rejonowym w Warszawie jako sądem, na którego obszarze właściwości

położony jest zakład główny pozwanych (Otwock), jak też sądem, w którego okręgu położona jest siedziba powoda. Również sprawa o zasądzenie kwoty wymienionej w pkt 6 może być wszczęta przed Sądem Rejonowym w Warszawie (wydział cywilny) jako sądem miejsca siedziby powoda.

Sprawa opisana w kazusie jest **sprawą o zasądzenie świadczenia pieniężnego**. Ustawodawca nie przewidział dla tej kategorii spraw właściwości rzeczowej sądu okręgowego, bez względu na wartość przedmiotu sporu. Stosownie zatem do art. 17 pkt 4 k.p.c. właściwość rzeczowa sądu w takiej sprawie uzależniona jest od wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z tym przepisem do właściwości sądów okręgowych należą sprawy o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa 100 000 zł, oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania i o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej między małżonkami oraz spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Zgodnie z art. 19 § 1 k.p.c. w sprawach o roszczenia pieniężne, zgłoszone choćby zamiast innego przedmiotu, podana kwota pieniężna stanowi wartość przedmiotu sporu. Stosownie do art. 21 k.p.c., jeżeli powód dochodzi pozwem kilku roszczeń, zlicza się ich wartość. Od tej skumulowanej wartości zależy wówczas właściwość sądu, o ile kumulacja jest w ogóle dopuszczalna. Kwestię dopuszczalności łączenia roszczeń reguluje art. 191 k.p.c. Według tego przepisu powód może dochodzić jednym pozwem kilku roszczeń przeciwko temu samemu pozwanemu, jeżeli nadają się one do tego samego trybu postępowania oraz jeżeli sąd jest właściwy ze względu na ogólną wartość roszczeń, a ponadto – gdy roszczenia są różnego rodzaju – jeżeli dla któregośkolwiek z tych roszczeń nie jest przewidziane postępowanie odrębne ani też nie zachodzi niewłaściwość sądu według przepisów o właściwości, bez względu na wartość przedmiotu sporu.

Badanie dopuszczalności kumulacji przedmiotowej wymaga przesłania poniższego schematu.

Schemat badania dopuszczalności kumulacji przedmiotowej

1. Wymaganie tego samego **trybu postępowania** – przez tryb postępowania należy rozumieć proces i postępowanie nieprocesowe, stosownie do brzmienia art. 13 § 1 k.p.c.
2. Jeżeli kumulowane roszczenia podlegają rozpoznaniu w tym samym trybie, to w dalszej kolejności należy zbadać, czy dla któregoś z roszczeń nie jest przewidziane **postępowanie odrębne**. Zakaz dotyczy łączenia roszczenia rozpoznawanego w postępowaniu zwykłym z roszczeniem rozpoznawanym w postępowaniu odrębnym oraz roszczeń, z których każde podlega rozpoznaniu w różnych postępowaniach odrębnych, np. roszczenie petytoryjne z posesoryjnym. W postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych przepisy o innych postępowaniach odrębnych stosuje się w zakresie, w jakim nie są sprzeczne z przepisami o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych. Nie dotyczy to spraw gospodarczych rozpoznawanych w europejskim postępowaniu nakazowym, europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym (art. 458¹ § 2 k.p.c.). Postępowania te są autonomiczne i nie podlegają łączeniu z innymi postępowaniami odrębnymi, co wynika z art. 505¹⁵ § 2, art. 505²¹ § 2, art. 505²⁹ § 1 k.p.c. Co do zasady natomiast nie jest wykluczone łączenie postępowania w sprawach gospodarczych z postępowaniem uproszczonym, jednak przepisy regulujące pierwsze z tych postępowania są nadrzędne w stosunku do przepisów normujących drugie z nich.
3. Jeżeli nie zachodzą przesłanki negatywne z pkt 2, w dalszym ciągu należy ustalić, czy dla któregoś z roszczeń nie jest przewidziana **właściwość innego sądu** na podstawie kryterium niezależnego od wartości przedmiotu sporu (chodzi tu niejako o próbę dopasowania tego roszczenia, dla którego właściwość rzeczowa sądu określona została na podstawie przesłanek niezależnych od wartości przedmiotu sporu, do roszczenia, dla którego właściwość ta opiera się na przesłance wartości przedmiotu sporu). Roszczenia jednego rodzaju to te, które należą do jednego rodzaju postępowania (zwykłego lub odrębnego) i dla których oznaczenie właściwości rzeczowej sądu zostało oparte na tych samych przesłankach związanych z rodzajem spraw. W przypadku

gdy właściwość rzeczowa sądu dla wszystkich skumulowanych roszczeń zależy od wartości przedmiotu sporu, o właściwości sądu decyduje ogólna wartość roszczeń (zob. postanowienie SN z 17.02.1964 r., II CZ 6/64, OSPiKA 1965/3, poz. 62). Za sąd niewłaściwy w rozumieniu art. 191 k.p.c. należy uznać również sąd (wydział) gospodarczy w opozycji do sądu (wydziału) cywilnego. Jeśli zatem jedno z roszczeń na podstawie właściwości funkcjonalnej podlega rozpoznaniu przez sąd cywilny, a inne przez sąd gospodarczy, to kumulacja nie jest dopuszczalna.

Roszczeniami różnego rodzaju są również te, dla których zastrzeżona jest właściwość wyłączna tylko sądu rejonowego bądź tylko sądu okręgowego, bez względu na wartość przedmiotu sporu (postanowienie SA w Poznaniu z 21.03.1996 r., III APz 2/96, OSA 1997/1, poz. 1). Nie są uważane natomiast za różnorodnjowe te roszczenia, które z mocy przepisu szczególnego rozpoznawane są przez ten sam sąd, np. na podstawie art. 17 pkt 1 k.p.c. Objęcie jednym pozwem roszczeń różnego rodzaju dopuszczalne jest w tych wypadkach, w których na podstawie przesłanek decydujących o właściwości rzeczowej sądu właściwość ta dla każdego z dochodzonych roszczeń będzie taka sama, tzn. albo będzie właściwy sąd rejonowy, albo sąd okręgowy.

4. Jeżeli kumulacji podlegają roszczenia należące do tego samego postępowania odrębnego (np. nakazowego lub gospodarczego), to należy zbadać przesłanki wymienione w pkt 3 oraz czy w danym rodzaju postępowania istnieje przepis szczególny **zakazujący kumulacji roszczeń**, np. art. 505³ k.p.c.
5. W każdym wypadku kumulacji roszczeń należy ustalić, czy dany sąd jest miejscowo **właściwy dla wszystkich roszczeń** oraz czy są one skierowane przeciwko temu samemu pozwanemu.

Jeśli kumulacja roszczeń nie jest dopuszczalna, podlegają one rozdzieleniu (wyłączeniu do osobnego postępowania) i w zależności od sytuacji:

- 1) rozpoznawane są przez ten sam sąd, ale jako sprawy oddzielne;
- 2) dochodzi do przekazania jednej ze spraw do sądu właściwego do jej rozpoznania.

Książka stanowi zbiór 59 kazusów z postępowania cywilnego wraz z odpowiedziami i komentarzami pomocnymi aplikantom radcowskim i adwokackim w dokładnym przygotowaniu się do egzaminów końcowych.

W publikacji zwrócono uwagę na problemy praktyczne, z jakimi może się zetknąć radca prawny i adwokat w toku sprawy cywilnej. W udzielanych odpowiedziach znajdują się odesłania do orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, praktyki sądowej, a także do poglądów doktryny.

Piąte wydanie książki uwzględni nowelizacje wprowadzone do kodeksu postępowania cywilnego kolejnymi ustawami, aż do 1 stycznia 2024 r. Część kazusów, wobec pojawiających się w praktyce nowych problemów, została zastąpiona bieżącymi, część została jedynie uaktualniona, a niektóre zmienne tak, aby uwzględnić najnowsze poglądy wyrażane w orzecznictwie.

Materiały wykorzystane w książce są efektem wieloletniej pracy Autorki jako wykładowcy i mentora na zajęciach organizowanych dla aplikantów przez Okręgową Izbę Radców Prawnych oraz Okręgową Radę Adwokacką w Warszawie.

Publikacja przeznaczona jest dla aplikantów: adwokackich, radcowskich oraz sądowych. Zainteresuje również pełnomocników i sędziów oraz wykładowców i studentów prawa.

Małgorzata Manowska – sędzia Sądu Najwyższego; doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uczelni Łazarskiego; autorka wielu cenionych opracowań z zakresu procedury cywilnej; od lat kształci aplikantów sądowych, radcowskich i adwokackich.

9788383584898 W05P01

ISBN 978-83-8358-489-8

9 788383 584898

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 149 ZŁ (W TYM 5% VAT)